

Memo inzake casus Zanzibar t.b.v. BWO 02-01-2021

Aanleiding

De Voorzieningenrechter heeft op 31 december 2020 besloten dat een uitzondering voor de verplichte negatieve testuitslag aan de drie Nederlanders op Zanzibar dient te worden verleend en concludeert tevens dat de Wpg geen grondslag biedt voor de verplichte negatieve testuitslag zoals vastgelegd in de aanwijzing van 23 december 2020.

N.a.v. dit vonnis is bekeken wat het handelingsperspectief is. Gelet op het belang van de verplichte negatieve testuitslag wordt in hoger beroep gegaan tegen het vonnis middels een spoedappel. Tevens is onderzocht of er op korte termijn aanvullingen nodig zijn om een verplichte negatieve testuitslag zeker te stellen.

Uitgangspunt

Reizigers zijn een aanzienlijk risico voor de verspreiding van het Covid-19 virus in Nederland en hebben eerder voor de (her)introductie van het virus in Nederland gezorgd. Tevens bestaat het additionele risico dat reizigers mutaties van het virus die ontstaan zijn in het buitenland meebrengen naar Nederland. Gelet op dit risico, het zorgelijke epidemiologisch beeld, het OMT-advies om alle reizigers uit hoogerisico-gebieden een testverplichting op te leggen en de zeer breed gesteunde Kamermotie Jetten/Dijkhoff, is het van groot belang dat een verplichting geldt voor luchtvaartmaatschappijen om alleen passagiers toe te laten die beschikken over negatieve PCR-testuitslag indien zij uit een hoog risicogebied gebied naar Nederland te reizen. In dat kader dient uitgestraald te worden dat alles dat alles wordt zet een dergelijke verplichting zo goed mogelijk te laten gelden met een zo stevig mogelijke juridische basis.

Gevraagd besluit:

Het BWO wordt gevraagd in te stemmen met:

Beslispunt 1: Aanpassing Wet publieke gezondheid (Wpg) met hoge spoed.

Toelichting:

De meest solide manier waarop een stevige grondslag voor de verplichte negatieve testuitslag kan worden gecreëerd is een wetwijziging. Voorstel om dit proces z.s.m. in gang te zetten en met spoed te doorlopen. Om het proces te bespoedigen wordt de wijziging enkel toegespitst op de verplichte negatieve testuitslag via vervoerders en enkel op de Twm.

Aangezien de wetwijziging tijd kost zijn de opties en alternatieven bekeken voor de tussentijdse periode. Lichtere alternatieven voor de verplichte negatieve PCR testuitslag zijn onvoldoende om de epidemiologische risico's van reizigers te mitigeren. Daarom blijft het – uit het epidemiologisch oogpunt – noodzakelijk om een verplichte negatieve PCR testuitslag te behouden. Middels een ministeriële regeling onder de Twm is dit mogelijk.

Beslispunt 2: Vaststellen ministeriële regeling voor de internationale scheep- en luchtvaart onder de Twm (artikel 58p Wpg) met de spoedprocedure.

Toelichting:

De Twm biedt een grondslag om bij ministeriële regeling bepaalde categorieën van personen vervoer geheel of gedeeltelijk te verbieden. Deze grondslag is vorige week gebruikt voor het verplicht stellen van een negatieve testuitslag voor de bus en trein. Door de definitie van personenvervoer breder te trekken kan luchtverkeer hier ook onder worden geschaard.

De Voorzieningenrechter heeft gesteld dat voor een ingrijpende verplichting zoals het moeten ondergaan van een PCR-test een geconcretiseerde wettelijke grondslag nodig is. Deze is ook in artikel 58p niet direct te vinden. Daarom dient rekening te worden gehouden met (al op korte termijn) een nieuwe nadelige gerechtelijke uitspraak met mogelijke gevolgen voor de legitimiteit van het Covid-19 beleid (w.o. de Twm). Een nadelige uitspraak kan ook uitstralingseffecten hebben het grensoverschrijdend trein- en busvervoer omdat de verplichte negatieve testuitslag voor deze modaliteiten ook op 58p is gebaseerd.

De letterlijke wettekst maakt het mogelijk om dit artikel te gebruiken voor de luchtvaart. Ondanks het feit dat de wetsgeschiedenis zich lijkt te richten op vervoer over land (bus en trein), laat de letterlijke wettekst wel de ruimte om in te grijpen over lucht. Daarnaast is de proportionaliteit wel degelijk aanwezig (de ernst van de situatie is door de Voorzieningenrechter ook onderkend) en zijn gelijkwaardige alternatieven voor de PCR-tekst niet voor handen. Het is een ingrijpende verplichting waar tegenover staat dat de verplichting primair wordt opgelegd aan de vervoerder waarbij de passagier de mogelijkheid heeft om te besluiten geen gebruik te maken van het vervoer. Daarnaast is de ingrijpende maatregel noodzakelijk vanwege het risico van het Covid-19 virus voor de volksgezondheid met alle economische en maatschappelijke gevolgen van dien.

Dep. VERTROUWELIJK

Memo inzake casus Zanzibar t.b.v. BWO 02-01-2021

Met gebruik van de spoedprocedure kan na instemming van het BWO de regeling worden gepubliceerd in de Staatscourant waarna de regeling in werking treedt. De wijziging van de ministeriële regeling op dit punt past binnen de eerdere besluitvorming en daarmee is het gevoelen van de ministerraad geborgd.

Bijlagen

1. Mogelijkheden onder artikel 58p Twm
2. Concept ministeriële regeling (onder voorbehoud van technische wijzigingen)